

เทคนิคลดต้นทุนในสวนกล้วยไม้... ได้ผลจริง

ต้นทุนการผลิตที่ขยับตัวสูงขึ้นโดยเฉพาะค่าปุ๋ยที่มีราคาแพง ทำให้เกษตรกรหันมาผสมปุ๋ยใช้เองเพิ่มมากขึ้น ผู้ปลูกกล้วยไม้เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เริ่มความสนใจผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต กรมวิชาการเกษตรจึงได้เร่งศึกษา "การจัดการปุ๋ยสำหรับกล้วยไม้" โดยเฉพาะกล้วยไม้สกุลหวาย สกุลแวนดา และสกุลแอสโคเซ็นดา ซึ่งเป็นกล้วยไม้ที่มีการผลิตเป็นการค้ามากกว่าไม้สกุลอื่นๆ ถือเป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้กับเกษตรกรได้

ดร.นันทรัตน์ ศุภกานีต นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร กล่าวว่า ปุ๋ยสำหรับกล้วยไม้ที่เกษตรกรใช้ในปัจจุบันเป็นปุ๋ยเกล็ดที่ละลายน้ำได้ 100% โดยนิยมใช้พ่นทางใบและ

รากของกล้วยไม้ นอกจากปุ๋ยเกล็ดแล้วยังมีการพ่นฮอร์โมนและวิตามินแก่กล้วยไม้ด้วย ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและส่วนใหญ่ให้ปุ๋ยไม่ตรงตามความต้องการของพืช ทำให้ได้ผลผลิตไม่เต็มประสิทธิภาพ กรมวิชาการเกษตรจึงได้ศึกษาวิจัยการผสมปุ๋ยใช้เองสำหรับกล้วยไม้เพื่อศึกษาสูตรปุ๋ยใช้เองสำหรับกล้วยไม้เพื่อศึกษาหาสูตรปุ๋ยและชนิดของแม่ปุ๋ยราคาถูกที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต และคุณภาพของผลผลิตกล้วยไม้ พร้อมส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักวิธีผสมปุ๋ยใช้เอง และเป็นช่องทางช่วยลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรด้วย

โครงการวิจัยนี้ได้ศึกษาวิจัยร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พระนครศรีอยุธยา และกาญจนบุรี ที่ปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย พันธุ์สกุลแวนดา พันธุ์พินีเรด และสกุลแอสโคเซ็นดา พันธุ์มิคาซา โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ ศึกษาการคำนวณปริมาณแม่ปุ๋ยสำหรับผสมปุ๋ยสัดส่วน หรือสูตรต่างๆ โดยใช้โปรแกรมเอ็กเซล (Excel) การทดลองผสมปุ๋ยใช้เองเปรียบเทียบการใช้ปุ๋ยเกล็ดสำเร็จรูปสูตรเดียวกัน การทดลองผสมปุ๋ยสัดส่วนต่างๆ ที่มีฟอสฟอรัสต่ำเปรียบเทียบกับปุ๋ยสูตรเสมอ และสูตรฟอสฟอรัสสูงที่เกษตรกรนิยมใช้การทดลองผสมจุลธาตุใช้เองเปรียบเทียบกับการใช้จุลธาตุสำเร็จรูป และการใช้แม่ปุ๋ยที่มีคลอไรด์ เปรียบเทียบกับแม่ปุ๋ยไนเตรทที่เกษตรกรนิยมใช้

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรสามารถใช้โปรแกรมคำนวณปุ๋ยในการผสมปุ๋ยสูตรต่างๆ เองได้ และการผสมปุ๋ยใช้เองทำให้ต้นกล้วยไม้สกุลหวาย สกุลแวนดา และสกุลแอสโคเซ็นดาเจริญเติบโตดีไม่แตกต่างจากการใช้ปุ๋ยเกล็ดแต่ต้นทุนค่าปุ๋ยลดลงประมาณ 30% ทั้งยังพบว่า การลดสัดส่วนปุ๋ย ฟอสฟอรัสในปุ๋ยผสม ก็ให้ผลไม่แตกต่างจากการใช้ปุ๋ยสูตรเสมอและปุ๋ยสูตรที่มีฟอสฟอรัสสูง ขณะที่ช่วยต้นทุนลดลงอีกประมาณ 10%

การใช้ปุ๋ยฟอสฟอรัสในสัดส่วนที่ต่ำลงไม่ เพียงแต่ให้ปริมาณผลผลิตช่อดอกสูงสุด แต่ยังมีผลให้ผลผลิตช่อดอกชั้นพิเศษ และชั้นหนึ่งของกล้วยไม้สกุลหวายมากกว่าการใช้ปุ๋ยที่มีสัดส่วนของฟอสฟอรัสสูง 23.9%

และ 48.7% ส่วนการผสมจุลธาตุใช้เอง ก็ทำให้ต้นกล้วยไม้มีการเจริญเติบโต เช่นเดียวกับการใช้จุลธาตุสำเร็จรูป แต่จุลธาตุที่ผสมเองมีต้นทุนต่ำกว่าจุลธาตุสำเร็จรูป 2-15 เท่า

สำหรับการศึกษาการใช้แม่ปุ๋ยราคาถูกในการผสมปุ๋ยใช้เองนั้น พบว่าการใช้แม่ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์และแม่ปุ๋ยโมโนแอมโมเนียมฟอสเฟตเป็นส่วนผสม ไม่ทำการเจริญเติบโตของกล้วยไม้สกุลหวาย และแอสโคเซินดาแตกต่างกัน แต่ต้นทุนปุ๋ย ผสมลดลงอย่างน้อย 20% ซึ่งขณะนี้กรมวิชาการเกษตรได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผสมปุ๋ยใช้เองสำหรับกล้วยไม้ให้เกษตรกรที่สนใจแล้ว 300-400 ราย ซึ่งจากการติดตามประเมินผลการนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจเนื่องจากความสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตได้ค่อนข้างมาก

ดร.นันทรัตน์กล่าวอีกว่า ปัจจุบันประเทศไทย มีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ประมาณ 22,042 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร กรุงเทพฯ ราชบุรี และนนทบุรี โดยประมาณ 80% ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด เป็นกล้วยไม้สกุลหวาย ซึ่งปกติเกษตรกร จะใช้ปุ๋ย 1 ครั้ง/สัปดาห์สำหรับกล้วยไม้สกุลหวาย มีปริมาณการใช้ปุ๋ยอัตรา 2 กิโลกรัม/ไร่ ดังนั้นปุ๋ยในสวนกล้วยไม้ทั่วประเทศจะมีปริมาณเฉลี่ย 2,292 ตัน/ปี คิดเป็นมูลค่าถึง 160 ล้านบาท หากเกษตรกรผสมปุ๋ยใช้เองก็สามารถช่วยลดต้นทุนค่าปุ๋ยได้ปีละไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้กับสินค้ากล้วยไม้ของไทยในตลาดโลก เกษตรกรควรผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยเลือกใช้ปุ๋ยสูตรหรือผสมปุ๋ยให้มีฟอสฟอรัสต่ำกว่าไนโตรเจน ซึ่งเกษตรกรสามารถดาวน์โหลดโปรแกรมการคำนวณปุ๋ยใช้ในการผสมปุ๋ยสูตรที่ต้องการได้ที่ <http://as.cloa.go.th/hort/new/new1htm> และผู้ผลิตปุ๋ยสามารถนำผลงานวิจัยนี้ ไปผลิตปุ๋ยกล้วยไม้ที่เหมาะสมกว่าสูตรเดิมที่เกษตรกรเคยใช้ โดยที่เหมาะสมกว่าสูตรเดิมที่ เกษตรกรเคยใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผสมปุ๋ยสูตรที่มีฟอสฟอรัสต่ำจัดเป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับปุ๋ยกล้วยไม้

เกษตรกรที่สนใจการผสมปุ๋ยใช้เองสำหรับกล้วยไม้ สามารถติดต่อขอรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร โทร 0-2579-0583 ต่อ 143 หรือ 08-1706-9787